

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

Št. 41.

V Ljubljani, petek 19. februarja 1926.

Leto I.

Anketa o redukciji rudarjev.

Včeraj se je vršila pri ravnateljstvu Trbov. premogokopne družbe anketa o nameravani redukciji rudarjev.

Ankete so se udeležili zastopniki družbe in delavstva, razven njih pa kot zastopnik rudarske oblasti rudarski glavar Stergar, za Zvezo industrijcev dr. Golia, za Delavsko zbornico pa tajnik Filip Uratnik.

Ravnatelj Skubic je podal uvodno poročilo. Omenjal je krizo, ki jo občuti premogovna industrija skoro po celem svetu in dejal, da se kažejo že tudi pri nas občutni znaki te krize. Že h koncu leta 1925 je bilo opaziti, da se oddaja premog mnogo težje kot prej. V januarju se je oddalo na trg le 138.000 ton premoga, medtem ko se ga je prodalo v januarju lanskega leta 161.000 ton. Se slabše pa bo v februarju.

Upravni odbor družbe se je o nastalem položaju dolgo posvetoval ter sklenil, vpeljati v trboveljskih rudnikih delo v dveh tretjinah, — kar pomeni, da bi se tretjina delavcev morala odpustiti.

Ta redukcija naj bi se začela izvajati že s prvim marcem. Razven tega namerava znižati družba delavske plače za približno 10 odstotkov.

Na to se je javil k besedi tajnik Delavske zbornice sodrug Uratnik, ki je zavzel sledeče stališče:

Trboveljska družba upravlja skoro dvajsetino brutodohodkov slovenskega narodnega gospodarstva. Zato se more upravičeno zahtevati, da se družba pri svojih ukrepih ne ozira samo na interese svojih delničarjev — temveč tudi na interese svojih delavcev in celokupnega našega gospodarstva.

Če stojimo pred ukrepi, ki pomenjajo celo socialno katastrofo — drugače odpusta 2000 do 3000 delavcev ne moremo imenovati — je gotovo potrebno, da se nas s točnimi številkami uveri, da je redukcija delavcev v resnici nujna.

Tega uverjenja pa nismo mogli dobiti niti na podlagi podatkov, ki smo jih zbirali pred to konferenco, niti iz današnjih izvajanj gospoda ravnatelja Trboveljske premogokopne družbe.

Predvsem naj bo omenjeno, da ne more biti niti govora o tem, da bi se bila potrošnja premoga dosedaj za eno tretjino zmanjšala, kakor bi utegnil kdo sklepati na podlagi predloga o redukciji.

V resnici se je oddalo premoga: l. 1923 1.103.992 ton, leta 1924 1 milijon 314.582 ton, leta 1925 1.242.951 ton. Povpraševanje se zmanjšuje šele zadnje mesece, a za enkrat se ne v tako velikem obsegu, da bi bili prisiljeni do tako dalekosežnih ukrepov, kakor je odpust ene tretjine delavstva.

Z ozirom na vse to je treba, da na anketi predvsem ugotovimo:

Ali je sklep upravnega odbora glede redukcije delavcev končno veljaven?

Če ni, v koliko se bo dalo obseg nameravanih redukcij zmanjšati. Ako smo vse to ugotovili, moramo storiti vse korake, da se reduciranim pomaga.

Predvsem bi bilo potrebno, da bi se odposlala takoj delegacija v Francijo, kjer bi mogli po naših informacijah reducirani še dobiti de-

Agrarna reforma v parlamentu.

Belgrad, 19. febr. Uspeh radikalne strankarske taktike je gotovo ta, da se vrše sedaj v parlamentu srditi boji le med radičevci na eni in samostojnimi demokrati na drugi strani. Radikali se v ta boj ne mešajo in z zadovoljstvom zasledujejo „prečansko“ prerekanje. Posebno pa jim je po godu sedaj, ko drže Radiča v parlamentu, ki se krega za izrazito radikalne interese.

Na včerajšnji seji so razpravljali o interpelaciji samostojnih demokratov glede izvajanja agrarne reforme v državi. Celodnevna razprava je pokazala naravnost nezadovoljstvo s stopanje ministrstva za agrarno reformo v pogledu dodeljevanja zem-

lje. Minister Pavle Radič s svoje strani seveda tudi ni zmolčal partizanskega, nepoštenega in splošno škodljivega postopanja njegovih prednikov. Seja sama pa se je odlikovala po nestvarnosti, osebnih izpadih, očitkih in žaljivkah. Interpelacijska razprava o agrarni reformi ni prinesla nobenega haska niti agrarni reformi niti onim, ki naj bi bili deležni te moderne pridobitve delavskega razreda. Pribičević sam ni sodeloval v interpelacijski debati, pripravljali se je za proračunski govor, ki ga bo danes govoril. Tudi njegov govor pa bo le en sam napad na radičevce brez vsakršnih idejnih smernic.

Nemčija in Zveza narodov.

Berlin, 19. febr. Po dolgotrajnih zunanje-političnih debatah in konferencah, večkratni izmenjavi nemške vlade je končno le uspelo, da je Nemčija prijavila svoj vstop v Zvezo narodov, da se tako izpolni zadnji predpogoj veljavnosti Lokarnskega pakta. Toda, komaj je Nemčija prijavila svoj vstop, je zakulisna bomba Francije takoj spravila v nevarnost težko upostavljeni Lokarnski pakt in to postopanje Francije more tudi težko ogroziti obstoj Zveze narodov same. Po navodilih francoske diplomacije zahtevajo namreč tudi nekatere druge države, da se jim prizna stalno mesto v Zvezi narodov. So to Španija, Poljska, Brazilija in baje tudi Belgija. Sedaj se vodi najhujša borba s francoske strani, da se tem zahtevam ugodi in tako bistveno izpremeni sedanji sestav Zveze narodov.

London, 19. febr. Angleška vlada se še ni izjavila, kakšno stališče bo zavzela v pogledu Poljske, Španije

in drugih držav. Zatrjujejo pa, da je Chamberlain o priliki bivanja v Parizu obljubil španskemu poslanku, da bo podpiral njihovo zahtevo po dodelitvi stalnega mesta.

London, 19. febr. Delavska stranka je vložila v angleškem parlamentu interpelacijo o sprejemu Nemčije v Zvezo narodov. Interpelacija pozdravlja vstop Nemčije in zahteva od angleške vlade, da odkloni izpremembo sedanjega številčnega razmerja v Zvezi narodov. Chamberlain je na interpelacijo takoj odgovoril, v odgovoru pa izjavil, da se angleška vlada doslej še ni v pogledu sprejema Nemčije v Zvezo narodov na nobeno stran vezala.

Pariz, 19. febr. V diplomatičnih krogih razpravljajo o predlogu Francije, da se naj zviša število mest v Zvezi narodov proti temu, da dobi Nemčija od Francije nove, obsežne koncesije glede zasedenega Porurja.

Nove aretacije falzifikatorjev.

Berlin, 19. febr. Tekom preiskave v falzifikatorski aferi se je mnogo imenoval tudi nek Artur Schultze. Le ta je vsled svoje izredne strokovne usposobljenosti dejanski izvršil vse predpriprave za ponarejanje frankov. Schultze se je doslej skrival v Nemčiji, ko pa je videl, da mu je nemška policija za petami, se je prostovoljno javil na berlinski policiji. Pri zaslišanju je izpovedal.

da ga je Windischgrätz že leta 1923. pridobil za ponarejanje francoskih frankov. Windischgrätzovi zaupniki so Schultzeju zatrjevali, da gre za izključno politično akcijo in le vsled tega je Schultze tudi v aferi sodeloval. Da je bilo ponarejanje politična akcija je tem lažje verjel, ker je vedel, da je pri akciji udeležen tudi policijski šef Nadoszy.

Angleška industrija in mezdna razsodišča.

London, 19. febr. 47 organizacij, ki pripadajo strojni in ladjedelniški industriji, je sprejelo načelo mezdnih razsodišč, ki naj mirnim potom uravnavajo med delodajalci in delojemalci nastale konflikte. V bistvu bodo

ta razsodišča enaka razsodiščem, ki poslujejo za železničarje. Po novem načinu naj bi se dopustil štrajk, kakor tudi izprtje le v skrajnem slučaju, to je, če bi se tudi potem teh razsodišč ne dosegel sporazum.

Ker niso imeli delavski delegati nobenega pooblastila, da bi se o tem razgovarjali, so prosili, da se preloži termin za tozadevna pogajanja na poznejši čas. Ta termin je bil določen za ponedeljek, dne 22. t. m. Potek te ankete je pokazal, da stojijo naši rudarji pred težkimi odločitvami.

Pred odločitvami, iz katerih bi bilo najti lažje izhod, če bi imeli trboveljska družba, pa tudi vlada sama več smisla za delavske potrebe.

Če bo pa znalo naše delavstvo pokazati svojo moč in enotnost, potem se bo znalo uveljaviti enako kot v Angliji in Čehoslovaški tudi v takih najtežjih situacijah.

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./11.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20.— Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22.— Din, za inozemstvo mesečno 32.— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2-25 Din. Pri večjem številu objav popust.

NA GROBU S. SOMOGYA.

Budimpešta, 19. febr. Danes mine šesta obletnica po umoru ss. Belé Somogya in Belé Bacso na obrežju Donave, h kateremu je Horthy naščuval svoje častnike, kakor je smel povedati takratni minister notranjih zadev šele po petinpol letih, ker prej ni bil odvezan uradne molčečnosti. Umorjena sta bila, ker sta obsojala beli teror Horthyjev. Na dan šeste obletnice njihovi smrtni je budimpeštansko delavstvo v ogromnih množicah obiskalo njih grob. Ni bilo zastav, ni bilo rdečih trakov na številnih vencih in šopkih, ki so jih delavci položili na grob, ker je policija vse prepovedala, toda s čutečim srcem in gnjevom na brutalnost in današnje razmere so množice v znak protesta in spomina na mučenika, so socialisti šli na grob dveh svojih mučnikov. V imenu načelstva soc. demokratske stranke je govoril na grobu poslanec Farkov. Po slavnosti je pred pokopališčem policija na konjih manifestante razgnala, da se niso mogli vračati po glavni cesti v mesto.

ZBLIŽANJE NEMČIJE IN FRANCIJE.

Berlin, 19. febr. Včeraj je objavil „Reichsanzeiger“ besedilo sklenjene časne trgovske pogodbe med Nemčijo in Francijo. Pogodba stopi tri dni po ratifikaciji ter velja za enkrat štiri mesece.

KAKŠNA AMNESTIJA?

Sofija, 19. febr. Bolgarska vlada je izdala amnestijo za politične pregreške. Med 40 pomiloščenci, ki so bili včeraj izpuščeni iz ječe sta komunist Kabakiev in zemljoradnik, bivši minister v Stambulijskijevi vladi Aleksander Botev.

V 100 URAH IZ LONDONA V BOMBAY.

London, 19. febr. Minister za zrakoplovstvo je včeraj napovedal angleški javnosti, da bodo postavili v promet zrakoplov, ki bo v 100 urah preletel progo med Londonom in Bombajem. Vsekakor napredek, ko je pred 100 leti lahko prišel človek v 100 dneh le iz Londona do Edinburga.

KRUH IZ SMETI IN BLATA.

Bukarešt, 19. febr. Pred vojnim sodiščem v Kišenevu se bo vršila te dni obravnava, ki čudno osvetljuje razmere v romunski vojski. Obtožen je upravitelj vojaške pekarnice v Kišenevu, višji častnik Josipescu in še nekaj podčastnikov ter delovodja pekarnice, da so kradli moko in jo nadomeščali s smetmi in različnimi odpadki, kakor je dokazano tudi s cestnim blatom. Od 1. januarja 1924 pa do 5. junija 1925 so Josipescu in njegovi tovariši ukradli 300.000 kilogramov moke.

Borza.

Danes notira Zagreb. Berlin 13.52—13.56 (13.519—13.559), Italija 228.82—230.02, London 276.17—277.37 (276.18—277.38), New York 56.05—56.95 (56.672—56.972), Praga 168.05—169.05 (168.18—169.48), Dunaj 7.985 do 8.025 (7.988—8.028), Curih 10.936—10.976 (10.95—10.98).

Curih. Belgrad 9.125 (9.125), Budimpešta 72.60, Berlin 123.60, Italija 20.94, London 25.25125 (25.25), New York 519.25 (519.25), Pariz 18.92 (18.85), Praga 15.375, Dunaj 73.05, Bukarešt 2.225, Sofija 3.75, Atene 7.40, Varšava 70.50, Amsterdam 208.15, Bruselj 23.60, Kopenhagen 134.85, Stockholm 139, Oslo 109.

Še o razpustu zagorskega občinskega odbora.

Svojevrsten odlok politične oblasti.

Odlok srezkega poglavarja v Liti-ji, s katerim je bil razpuščen zagorski občinski odbor, o čemer smo že včeraj poročali, se glasi:

»Dne 6. septembra 1925 novo izvoljeni obč. odbor občine Zagorje ob Savi v svoji sestavi ne daje garancije za točno, vestno in objektivno vršitev dolžnosti domačega in izročnega podočja, od istega se ne more pričakovati uspešno delovanje v prid in korist države in občine in se mu ne more zaupati občinsko gospodarstvo in imetje velike občine zagorske.

Stari občinski odbor, kojega poslovna doba je že pred več meseci potekla, pa vodi le začasno in prisiljeno in brez vsakega zanimanja obč. posle v tej občini in ni kos nujnim in važnim gospodarskim nalogom, kakor sta nujna zgradba novega šolskega poslopja in nujna zgradba novega vodovoda.

Za gerenta je imenovan Dragotin Korbar, posestnik in gostilničar v Zagorju (demokrat).

Za prislednike ger. sosveta so imenovani: (Sledje imena.)

O tem obveščam g. župana in mu naročam, da takoj preda občinske posle gerentu. Prevzem in predaja obč. poslov se ima vršiti ob moji navzočnosti; vsled tega naročam županstvu, da mi dan in uro prevzema pravočasno semkaj javi. Prevzem naj bi se vršil v tednu med 22. in 27. februarjem 1926. — Sreski poglavar: Podboj I. r.

V tem odloku velikega župana ne vidimo samo neutemeljen razpust, temveč tudi žalitev članov starega in novega občinskega odbora. Kaj takega je menda mogoče le še kje v Kongu, da si dovoljuje politična oblast žaliti državljane, ki spoštujejo ustavo in zakone in iste izvršujejo. V čem vidi oblast dokaz, da člani občinskega sveta ne dajejo dovoljne garancije za vestno delo na občini? To nam povejte. Taka utemeljitev more zagledati beli dan le pri nas.

V novi gerentski svet so imenovani vsi dosedanji izvoljeni odborniki, ki so bili že v občinskem odboru in drugi, ki bi morali biti v novem. Stare smatrajo za nesposobne, da bi vodili delo za zgradbo novega šolskega poslopja in vodovoda. Sedaj ko je občinski odbor izvršil vse priprave, se potrudil najti potom delnega posojila še potrebna sredstva, sedaj pravijo, da bi bil za tako delo nesposoben. Zgradbo stavbe treba samo še oddati in tudi priprave za izgotovitev vodovoda so že izvršene. Šolo so zidale v Zagorju meščanske klerikalne in demokratske stranke že 30 let, pa ni bilo doslej ne šole in tudi ne vodovoda. Sedaj pa imenuje oblast za gerente baš te demokratske in klerikalne ljudi. Ali je velikemu županu znano, da je zadnja 3

leta naš občinski odbor napravil za občino več, kakor popreje v 30 letih klerikalni, demokratski in nemščanski občinski odbor? Ali ga sreski poglavar ni o tem obvestil? Ali bi ne bilo bolj umestno, da je poučil velikega župana o pravem stanju, kakor pa, da se je obvestilo klerikalce in demokrate razpustu še prej nego občino samo? Žalitev za ves novi občinski odbor je tudi, če se pravi, da se odboru ne more zaupati. Ne vemo, kako pride sploh do tega, da izreka oblast svojo sodbo še preden je nov odbor pričel delati. Cel odlok je pravi umotvor nesoglasja. Vsi dosedanji odborniki, ki so bili sedaj imenovani v gerentski svet morajo, če imajo količkanj smisla za dostojnost, ponudena mesta odkloniti, ker če so nesposobni za vodstvo poslov kot člani občinskega odbora, so za tako delo nesposobni tudi kot člani gerentskega sveta. Toliko pač vemo še danes, da bosta oba v gerentski svet imenovana socijalista ponudeni mesti odklonila.

Politične oblasti kakor tudi meščanske stranke so v veliki zmoti, če mislijo, da bodo s takimi absolutističnimi ukrepi prestrašile socijalistično delavstvo v Zagorju. Prepričani smo, da bo zagorsko delavstvo pri bodočih volitvah, ki se bodo pač morale razpisati, nastopilo zopet skupno ter serviralo našim demokratom in klerikalcem tak politični poraz kakoršnega so že doživeli pri volitvah v Delavsko zbornico.

Zopet 77 delavcev na cesti!

Kako odpuščajo delavce.

Iz Dobrave pri Jesenicah smo prejeli: Kakor pri Trboveljski premo-gokopni družbi, tako se je zgodilo tudi delavstvu, zaposlenemu pri elektro-dni tvornici Kranjske industrijske družbe na Dobravi. Že delj časa se je šepetalo, da bo več delavcev odpuščenih; danes 16. febr. pa se je čez noč pojavilo na tovarniški deski naslednje naznanilo: »Vsled sklepa upravnega sveta KID se spodaj navedenim delavcem z današnjim dnem odpoveduje služba. Dne 8. marca pa dobijo izplačilo v tukajšnji pisarni.« Nato sledi po abecednem redu imena 77 odpuščenih delavcev in delavk. Spodaj pa žig: »Elektrodna tvornica«, brez vsakega podpisa.

Ob pogledu na to naznanilo in na dolgo kolono imen smo se začudeno vprašali, kako more družba tako kruto postopati. Pod naznanilom vidiš imena družinskih očetov z 8-letno službo, samskih delavcev in delavk s 7-letno službo, delavce, ki so zaposleni v tej tovarni od prvega začetka, učence z 2—2½ leti učne dobe itd. Vprašamo vas: Kam naj se ti ljudje danes ob tej vsesplošni krizi in ko so že deloma izčrpani, obrnejo? Kje naj iščejo dela in zaslužka? Ali se jih meče zato na cesto, ker so vršili toliko let vsa najtežja dela v vašo popolno zadovoljnost! Kje naj dobe učenci danes učnega mojstra, da bi se do kraja izučili svoje obrti? To nam povejte, pa boste dobili odgo-

vor, ki bo presenetil vse do zadnjega upravnega svetnika. To delavstvo dobro ve, da na Dobravi ni krize in da je tudi dosti naročil. To delavstvo dobro ve, da se bije tukaj grd zakulisni boj za ravnateljsko mesto, ve tudi, da se nestrokovnjaki bijejo zato, da se izpodrine večjega strokovnjaka ravnatelja Beckerja, kateri je že marsikatero krizo rešil v prid upravnih svetnikov, zaposlenega delavstva in države same, ki je dobivala za vse tukajšnje izdelke drago tujo zlato valuto. To delavstvo dobro ve, da je produkcija padla od prejšnjih 70 vagonov mesečno na sedanjih 10 vagonov le radi intrig profitarstva in zakulisnih bojov. To delavstvo dobro ve, vidi in čuti, da se vse to dela, ker se hoče v podjetje vpeljati neka nova komanda staroavstrijskega tipa. Najznačilnejše pri tem za delavce naravnost tragičnem pojmu je pa to, da noče kljub intervenciji, omenjenega razglasila nihče podpisati. Morda ga pa le tekem tedna dopiše kaka v stvari interesirana milostljiva? Delavstvo zaposleno v tovarni pa nujno pozivlja Inspekcijo dela, Delavsko zbornico, Strokovno komisijo, Savez kovinarskih delavcev in vlado samo, da nemudoma intervenirajo ter zastavijo vse sile, da se to nepričakovano in neutemeljeno zlo pravočasno prepreči.

Iz srbskega delavskega gibanja.

Belgrad, 17. febr. 1926.

Sindikalni pokret se v Belgradu zadnje mesece prav čedno razvija. Kongres sindikalnega zedinjenja, ki je proglasil neodvisnost sindikatov od katerekoli delavske politične stranke, je z ozirom na razmere, v katerih se nahajamo, prav razumel situacijo ter napravil s to proglasitvijo prav umesten sklep. Pri nas imamo tri socijalistične stranke: **Socijalistično Partijo Jugoslavije**, ki je imela 17. in 18. jan. svoj redni kongres, ki je bil prav zanimiv in koristen in katere glavni organ so »Radničke Novine«, nadalje stare komuniste, ki so še vedno nepomirljivi in izdajajo »Organizovanega radnika« ter novo socijalistično delavsko grupo »Ujedinjenje«, ki izdaja časopis »Radničko Jedinstvo« in katero tvorijo bivši člani komunistične stranke, ki se grupirajo okoli sohr. Zivote Milojkovića. Vodilni možje teh treh grup se ne morejo še med seboj sporazumeti, dasi po mojem mnenju to ne bi bilo tako težko, zlasti ne v pogledu prve in zadnje grupe. Ker se pa delavcem v tovarnah, rudnikih in delavnicah, ki so težko izkoriščani, mudi, so vprašanje sindikalnega ujedinjenja praktično rešili sami, s tem, da so se združili v svojih strokovnih organizacijah. Uspeh je že tu. N. pr. naša belgrajska podružnica »Opčeg radničkog Saveza« ima že 410 članov; v oktobru lanskega leta jih je imela le 60. Organizacija pekovskih pomočnikov se je zopet obnovila. Jorgancijski delavci

(izdelovalci odej) so živahno na delu, da povzdignejo svojo organizacijo. 29. jan. se je pa vršil veliki zbor tramvajskih in tovarniških delavcev.

Na kongresu SPJ in v delavskih časopisih pred in po kongresu se je vodila huda debata o tem: ali naj bodo strokovne organizacije s politično stranko ali izven nje. Zlasti je hudo napadel nevtralne težnje bivši poslanec sohr. Divac v »Radničkih Novinah«. Smisel njegovih izvajanj je bil: »Če se ne teži s sklepom glede nevtralnosti strokovnih organizacij tudi za politično nevtralnostjo, potem je vendar treba voditi tudi politiko, naslanjajoč se na to ali ono politično stranko. Naravno je, da delavci socijalističnih strokovnih organizacij vodijo politiko naslanjajoč se na politično stranko. Delavci pa ne smejo računati samo s tem, kar se danes govori, marveč tudi s tem, kdo da jim to govori, kajti zgodovina še ni zabrisala sledov zadnjih let.« — Proti Divcu je ostro nastopil Zivota Milojković, ki je zagovarjal sklep kongresa sindikalnega zedinjenja od 10. 11. in 12. okt. 1925, češ, da je v interesu obnovitve sindikalnega pokreta nujno, da je ta pokret jedinstven in kompakten, vsled česar se mora odkloniti vse, kar bi moglo temu jedinstvu škodovati.

Po mojem je stvar enostavna: Če se ne morejo še politični voditelji zediniti, ker se ne morejo zediniti v pogledu pomirljivosti in nepomirljivosti politične klasne borbe, morajo delavci iz tovarn, ki manj filozofirajo, ker preveč tpe vsled kapitalističnega pritiska, pokazati pravo pot. In pokazali so jo. Če bodo njim sledili še politični propagatorji socijalističnih idej, pa si bosta celo N. Divac in Z. Milojković lahko segla v roko. **Edinost nad vse!** Seveda, tudi strokovničarji ne smejo pozabiti, da je zlasti v Jugoslaviji politična moč mnogo, ali pravzaprav vse!

Pravijo...

da je Jugoslavija proti socijalizmu, vendar če pride socijalist Albert Thomas v Belgrad, ga vabijo vsi ministri, učenci, delavci; če pa pride soc. demokrat Hermann Wendel v našo državo, ga pozdravljajo vsi časopisi kot enega največjih jugoslovanskih prijateljev.

Pravijo, da so Slovenci proti socijalističnim agitatorjem in da naši meščanski dnevniki ne marajo socijalističnih besednikov; če pa pogledamo v »Slov. Narod« ali v njemu sorodni list, vidimo, da pridno tiska romane socijalista Jack Londona... Tudi »Slovenec« in »Mladika« sta jih nedavno prinašala, kljub temu, da so vsi socijalisti in njih dela po večkrat prokleta.

Pravijo... da je resničen pregovor: »nemo propheta in patria« saj je res: Thomas je Francoz, Wendel je Nemec, Jack London pa Amerikanec. Glavno je, da niso Slovenci.

Miroslav Krleža:

GOLGOTA.

Drama v petih dejanjih.
Prevel FERDO DELAK.

PAVEL: On bo že napisal radikalen članek, kako je zopet padlo osem žrtev — protirevolucije. (Vsi se glasno smejejo).

KRISTIJAN: Lahko mi govorite kar hočete! To mi je vseeno! To so osebna podtikanja! Vseeno mi je, če sem vam tu simpatičen ali antipatičen! Jaz nisem oseben! Jaz gledam stvar, kakor je! Jaz nisem nič nervozen! Moji možgani niso razgreti kakor vaši! Kaj tu cel večer naglašate, da bo jutri ustrelejših osem ljudi? Niti prvih osem, niti zadnjih osem! Danes oni, jutri mi! Na tem ni nič! Človek samo izvršuje dolžnost!

KLEMENT: Tako je! In na nas leži, da izvršimo našo — vsak svojo!

KRISTIJAN: Da! A naša dolžnost ni, da razbijemo glave! In to brez rezultata! Ponavljam: brez rezultata!

(Naenkrat je osupnil. Pogoltnil je svojo poslednjo frazo, napel ušesa in poslušal. Nato se po prstih priplazi do vrst in prisloni uho na ključavnico. Vsi ga začudeni pogledujejo. Eden je ustal, prevrnil stol in premeril sobo).

KRISTIJAN (pritisne roko na ključavnico): Psst! Psst! Nekdo je pred vratmi!

(Premor. Čuje se kako piha po hodniku veter; nekje maje eno okno).

TOMAZ: Suni že ta vrata! Kaj vraga čakaš?

PAVEL: Da! Če bi ne bilo v pivnici temno!

(Vsi se glasno smejejo).

KLEMENT: Ljudje! Prosim vas! Stvar je važna! To je katastrofa, kar forsirate, ljudje! To je lojalno! Radi stvari sem oprezen! Meni je za stvar samo! Jaz nisem romantik! Sami dobro veste, koliko teh psov voha okrag nas! Ali bi bilo res nemogoče, da bi stal kdo zunaj?

Pavel: Kakor bi oni ne vedeli, kako ti misliš. (Kristijan navali na Pavla. Ta ga prepotentno sune z rameni stran in gre ven; nato se zopet vrne).

KLEMENT: Dajte vendar, ljudje, ne bodite kakor mali otroci!

KRISTIJAN: Čemu se zadiraš vedno nad menoj! Žali me vso noč!

PAVEL (se vrne): Nikjer nikogar! Bedasto! Afektacija!

(Zunaj močna detonacija. Grmenje. Vsi sedejo za mizo. Premor. Zopet detonacija).

KRISTIJAN: Katastrofa! Vi forsirate katastrofo! To vam je zavrtel možgane oni prokleti Rus! To je katastrofa kar forsirate, ljudje! To je propast! Vsi bomo propadli. Opozarjam vas posebno na eno okolnost! To je simptomatično za stvar! Vi ste preje čuli infanten-rijo? Kaj ne? Šla je v arsenal! To je eno, — a drugo —

IVAN: Molči, prosim te —

KRISTIJAN: Ljudje, vi ste slepi. Dajte, prosim vas, pogledjte koliko nas je!

KLEMENT: Kaj, ne vidiš koliko nas je? Čemu to?

KRISTIJAN: Da, da! Vidim! In to je ravno ono kar vidim! Niti tretjina nas ni tu!

IVAN: To je formalnost!

KRISTIJAN: Formalnost! Vam je vedno vse samo formalnost! A jutri, ko bo tekla kri, to potem ne bo več formalnost!

TOMAZ (je skočil od mize). Preneumno! (Ljudje so začeli bobnati po mizi, polniti pipe, ostajati. Gibanje).

KRISTIJAN: Čemu ste tako nervozni? To je formalnost! Pa dobro! Pustim na strani, da je to formalnost! A ljudje, prosim vas, odprite oči! Koliko nas je tu? Ali ni to simptom? Vedeli so, da je predmet važen, in to je bilo posebno naglašeno! In vseeno, glejte! Nikogar ni!

KLEMENT: Ti dobro veš, da je Matej to noč trpel! Matej in še trojica! Nato Andrej ni mogel priti —

KRISTIJAN: Ni mogel?

KLEMENT: Naravno, da ni mogel!

KRISTIJAN: Da, tako je, tunele metati v zrak! A on ni nikdar tukaj! Še nikdar ni sedel tu in delal. Lahko je to, romantično, vse v zrak, blef, blef —

(Dalje prih.)

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri.

Petek, 19. februarja: Zaprto. (generalna).

Sobota, 20. februarja: Zaprto (ob pol 20. uri »Deseti brat« v operi).

Nedelja, 21. februarja: Ob 15. uri pop. Obri gospe Warrenove. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. Zvečer zaprto (ob pol 20. »Deseti brat« v operi).

Opera.

Začetek ob pol 20. uri.

Petek, 19. februarja: Tosca. Red A.

Sobota, 20. februarja: Ob pol 20. zvečer Deseti brat. Proslava 50 letnice umetniškega delovanja g. Antona Danila. Izven.

Nedelja, 21. februarja: Ob 15. pop. Trubadur. Gostovanje baritonista g. Ertla iz Beograda. Izven.

Ob pol 20. zvečer Deseti brat. Proslava 50 letnice umetniškega delovanja g. Antona Danila. Izven.

R. Wagner: »Večni mornar«. Misli ob premijeri: »Več Wagnerja« je splošno klic sedanjosti, težje po močni in jaki muziki, po dramatičnem ravnovesju melodije in dejanja. Wagner je v svojem revolucionarnem in revolucionarno je vzgibala njegova glasba svoječasno ves muzikalni svet. Najjačje se je zavzel za znan francoski pisatelj, entuziast in esteta Peladan. Ljubljanska opera je z uprizoritvijo »Večnega mornarja« ustvarila kulturni čin in dala občinstvu težko delo, ki se vleče v dušo, da človek ne more pozabljati na kraljestvo lepote Wagnerjeve veličine. Uprizoritev je bila silajna, čeprav v igralskem pogledu pogrešamo igralske sposobnosti posameznih igralcev, da se ne dotikamo pevskih zmognosti. Režiser Šest je svojo nalogo rešil v splošno zadovoljstvo, ni pa lahka naloga režirati Wagnerja.

Kakor smo že poročali, bo koncertoval svetovni virtuoz, Čeh Jan Kubelík tudi v Zagrebu. Koncert je napovedal 24. februarja t. l.

Dunaj brez gledališč, odnosno brez gledaliških predstav. Dunajski gledališki igralci se že dalj časa pogajajo z mestno občino. Toda pogajanja niso uspela. S prvim majem zapro ravnatelj vsa gledališča in tako bo na cesti kar 500 gledaliških igralcev. Dunaj pa brez tako priljubljene zabave.

Sedemdesetletnica Heinejeve smrti. 17. februarja t. l. obhaja ves literarni svet sedemdesetletnico Heinejeve smrti. Bil je eden najbolj čustvenih pesnikov, poln ognjevitosti strasti najgladkejšega ritma. Njegovi sledovi so očitni tudi v naši literaturi. Nemoj ga radi njegovega židovskega pokolenja dolgo niso priznali.

Znani dunajski pisatelj in dramatik Artur Schnitzler je pravkar skomizal novo komedijo v verzih »Der Gang zum Weiber«.

Planinski vestnik v svoji 1 in 2. številki prinaša izborne članke. »Planinski vestnik« je postal važen in potreben prosvetni činitelj planinstva, pospešujoč zanimanje za planine in domače krasote. Letos začnjenja svoje 26 letno dobo. Že to je dober znak lista in karakteristikon za naše turiste, da se zanimajo i za planine i za planinsko literaturo.

O, ta »Delavska Politika«!

(Po prepisu dveh strujarjev.)

Pri kupci vina, ne na seji.

»Delavska Politika« piše prav, zavzema se za zedinjenje delavskega razreda, torej za razredni boj, za iskren razredni boj, ampak...

Poleg tega hoče, da delavstvo razume razredni boj, se poglubi vanj ter se opravi vseh meščanskih predsodkov, to je, delavski razred se mora s svojo politiko popolnoma emancipirati od meščanske ideologije in v vztrajno ofenzivo biti vedno za petami reakcijskim politiki buržuazije z vsemi svojimi akeijami strokovnih, političnih in gospodarskih organizacij ter skušati vsak uspeh reakcije s svojo pametno strategijo preprečiti, ampak...

Da, tudi razprave o načelnih vprašanjih prinaša ta list, piše o vsakdanjih dogodkih, ampak...

E, časih je »Delavska Politika« tudi bojevita, radikalna, ampak...

Pri kupci vina, vendar resno:

»Delavske Politike« ne naročiš, ker si preveč len, da bi jo naročil in čital ter šele vprašuješ gumba ali bi jo ali bi jo ne. »Delavska Politika« ima nalogo poučevati v razrednem boju, opozarjati na krivice, ti delavec, ti strujar, ti organizacija pa imaš nalogo pospeševati solidarnost delavstva in voditi boj! Da se naučiš voditi razredni boj, se moraš učiti, moraš čitati, moraš poznati načela razrednega boja in njega strategijo.

Šele, če imaš resno voljo, učiti se, se s sodrugi lojalno sobojevati, izgine ta nesrečni »ampak«, ker le načelno trden in izobražen delavec bo imel uspeh s svojimi enotnimi organizacijami.

»Ampak« je prokletstvo, razredni boj in solidarnost delavstva pa blagoslov delavskega pokreta.

Čitajmo in učimo se, da bomo zrelji za čisti razredni boj!

Križem sveta.

Amerikanske Benetke. V današnji protekcionistični in separatistični dobi skuša vsaka država izdelovati doma vse potrebščine, dočim pa je to lahko izvedljivo pri sladkorju, tekstilnem blagu in klobukih, je težko napraviti doma ledenike, zgodovinski spomenik in drugo. Toda, Amerikanci bi ne bili Amerikanci, če bi tudi tega ne zmogli. Amerikanske hotelirje je že dolgo peklo, ko so videli, kako nosijo Amerikanci svoje dolarje vsako leto v Italijanske Benetke, zato so se odločili v svoji deželi sezidati druge Benetke. Zveza amerikalških hotelirjev je z delom že pričela in jih gradi na obali Floride. Te amerikanske Benetke bodo popolnoma enake pravim Benetkam, imele bodo kanale, palače, da, celo prave beneške golobe. Le, da ne bodo imele amerikalške Benetke Mussolinija, ničvrednih trgovin, ne motornih čolnov in ne fašistovskih srajc. Benetke torej ne bodo več samo v deželi sanj, marveč tudi v deželi dolarjev.

Strašni izrastki prostitucije v Orijentu. Pri nas je prostitucija tako huda, da je že postala težko vprašanje, a tudi drugje ni mnogo bolje. V angleškem parlamentu je opisal poslanec delavske stranke T. Johnston strašne razmere prostitucije v Kamatipuri, mestnem okraju Bombaya. Tam se nahaja na cestah, skozi katere vozi celo cestna železnica, na stotine prostitutk, ki žive v hišah, povsem podobnih železnim kletkam. Velikokrat je v takem ograjenem prostoru šest do dvajset prostitutk, ki vabijo pasante skozi železne pregrade. Johnston je opozoril vlado tudi na neverjetno razširjenje spolnih bolezni, vendar pa je ostala njegova interpelacija brez uspeha; hinavsko je obžaloval konservativni minister take razmere, opravičil pa jih je s tem, da je to splošni pojav v Indiji.

Največja ladja na svetu. Firma Harland in Wolff v Belfastu gradu največjo ladjo na svetu, ki bo vsebovala 61.000 ton.

Praktična gospodinja je nakupovala na trgu jajca. Zahtevala pa je od trgovca le takih, ki so jih znesle črne kokoši. »Dolgo sem že trgoval, tako daleč se pa še nisem povzpela, da bi razlikoval jajca po barvi kokoši,« jo je zavrnil trgovec. »Bom pa sama zbrala jajz jih pa poznam od črnih kokoši!« Zbirala je in zbirala, nabrala jih je 24. »Potemtakem nesejo črne kokoši najdebelejša jajca!« »Vsekakor, uganili ste, tako jih je mogoče spoznati,« je resno zabičala gospodinja in šla.

Iz Wagnerjevega življenja. Častilec Wagnerja je hitel izreči velikemu inojstru posebno laskavo pohvalo: »Vi ste pač prvi umetnik, skladatelj!« »Ne pač pa strujar!« je kratko odvrnil Wagner.

Stari testament pred novim. Nekega dne so bili povabljeni na kosilo k nekemu ministru: pesnik Henrik Heine, nadškof von Melchen in baron Rotschild, znani bogati Žid. Ko so jih poklicali v jedilnico, se je nadškof priklonil Židu Rotschildu in ga pozval, naj prvi vstopi. Heine je zasmejal in rekel nadškofu: »marsikdo bi mogel videti v tem nevljudnost, ali še kaj hujšega, pa je vendar vaše ravnanje pravilno in v redu, kajti stari testament gre zmirom pred novim.

Dnevne novice.

Protestno zborovanje belgrajskih delavcev. V nedeljo se je vršilo v starem delavskem domu v Belgradu protestno zborovanje radi nameravane odprave ministrstva za socialno politiko in radi odlaganja ratifikacije dogovora o osemurnem delavniku in o delavski zaščiti. Zborovanja je predsedoval s. Dragutin Bukvič, tajnik Ujedinjene delavske strokovne zveze; referent pa je bil s. Bogdan Krekič. Po njegovem dolgem referatu je zbor soglasno sprejel resolucijo, ki se glavno glasi sledeče:

»Zborovanje zahteva od Narodne skupščine, kraljevske vlade in samoupravnih edinic, da se izvaja zakon o delavski zaščiti; da se izvaja zakon o zavarovanju delavstva; da se pomnože inspekcije in borze dela; da se ukinejo vsi zakoni, ki omejujejo ali negirajo svobodo delavskega organiziranja, svobodo zborovanja in razrednega boja, v nasprotju z ustavo in zakonom za delavsko zaščito, pa bodi to za kako celoto ali pa za kako delavsko skupino; da se naglo ratificirajo dogovori Mednarodnega delavskega urada in posebno vse washingtonske konvencije, ki vsebujejo v svojem bistvu odredbe našega zakona za delavsko zaščito; da se ohrani Ministrstvo za socialno politiko kot neobhodno potreben organ in da se mu priključita ob potrebi njune redukcije ministrstev Ministrstvo za narodno zdravje in Ministrstvo za agrarno reformo; da se začne glede davčne reforme polagoma ukiniti posredne davke, prenašati budžetna bremena na neposredne progresivne davke in da se z odpravo neproduktivnih izdatkov zmanjšajo budžetni izdatki za polovico. Da se neposredni davek na delavske mezde ustavi tako dolgo, dokler ne stopi v veljavo novi zakon o neposrednih progresivnih davkih in dokler ne bo neobhodni letni kulturni minimum osvobojen od davkov; da država in občina podvzamejo vse potrebno za boj proti draginji; da država in občine posvetijo resno pažnjo na pri nas kakor tudi drugod tako značilno stavbeno vprašanje.

Delavska akademija. — Sinoči je predaval v Mestnem domu s. Goluh o zadrugištvu. Izmed vseh panog delavskega socialnega udejstvovanja, sta strokovno in zadrugišno gibanje najmočnejša. Zadrugišno gibanje se je začelo uveljavljati nekaj let pred velikimi revolucionarnimi prevrati l. 1848. Praktično se je rodilo najprej v Angliji, vsaj v onem smislu in z onim modernim obiležjem, kakor ga ima še danes, idejni očetje so mu pa bili utopiistični socialisti, od Owna do Fouriera. Fourier je s svojimi falansteri imel pred očmi le večje zadruge, socializirane družbe, ki so last vseh pri skupnem delu teh skupnih družb zapošlenih delavcev. Owen je s svojimi socialističnimi tovarnami in naselbinami, ki jih ni samo teoretsko in pesniško opisoval, nego tudi skušal praktično uresničiti, zopet le krčil pot in iskal primerno obliko za ono društveno gospodarsko formo, ki je našla na osnovi njegovih sicer bridkih, a dragocenih izkustev in dognanj svoj izraz pri ustanovitvi prvega ročdalskega konsuma z onimi temeljnimi načeli, ki še danes karakterizirajo delavsko zadrugišno gibanje. Od l. 1844, ko je bila ta prva zadrugišna trgovina otvorena, pa do danes, je zadrugištvo osvojilo skoro ves svet. Zadrugištvo je najbolj posrečen socialni eksperiment tega stoletja. Ogromni pomen zadrugištva v praksi vidimo danes na Angleškem, kjer je zadrugištvo prava potenca v državi, pa na Ruskem, kjer se vodi potom ondotelega zadrugišnega ustroja vso novo državno ekonomsko politiko. Zadrugištvo more ogromno koristiti delavskim masam, če se vodi po pravih temeljnih načelih njegovih prvih dalekovidnih ročdalskih snovateljev. (Meščanske stranke hočejo tudi zadrugišno idejo izrabiti v svoj prid. Zato treba delati za tem, da se zadrugištvo bolj in bolj razširi, pa tudi da ohrani svoj prvobitni socialni karakter, ker tudi v zadrugištvu moramo videti le sredstvo in obliko za uresničenje socializma na svetu. — Poslušaleci, ki so v lepem številu posetili predavanje, so z živim zanimanjem in odobravanjem pokazali, da so predavanje prav razumeli in ocenili.

Člankarsko stoletje. Včasih so že pripovedovali in zatrjevali, da žive v člankarskem stoletju. Toda kaka razlika v primeri s sedanjim stoletjem! Koliko je bilo

časopisov in revij, ki so jih izdajali v 18. stoletju, v primeri z 2000 dnevnikov in 5000 revijami, ki izhajajo danes v Nemčiji. Izračunali so, da približno nemški dnevnik tedensko 280.000, tedenski pa 100.000 članikov. Toda še več članikov pa ponujajo časnikarji redakcijam. Stalno nameršeni novinarji, katerih je nad 10.000, spišejo na teden nad 50.000 članikov, 300.000 članikov pošljejo tedensko časopisom različni korespondenčni uradi in zavodi, nad 20.000 oblasti, društva, strokovnjaki in kritiki. Poleg tega pa napiše 5000 publicistov tedensko kakih 60.000 članikov. Velikanske so te številke, zdi se pa, da so celo prenizke, vsaj navaja neki berlinski dnevnik, da približno tedensko okoli 300, publicisti pa mu pošljejo tedensko najmanj 5000 članikov.

Strokovno gibanje v Rusiji. Komunistična lista »Pravda« in »Izvestja« že delj časa pišeta o razmerju med delavskimi masami in strokovnim gibanjem. Šele sedaj, ko prinaša osrednje glasilo ruskega strokovnega gibanja »Trud« sicer dovolj strokovno statistiko, si moremo napraviti jasno sliko o strokovnih bojih ruskega delavstva. V prvem polletju 1925 je bilo 3427 konfliktov, od teh 154 v mestih in 3273 v provincah. Pri konfliktih je bilo udeleženih 1.754.000 delavcev, od teh 1.144.883 v mestih in 420.441 v provincah. Glavni povod stavitkam je bilo mezdno vprašanje. V drugi vrsti pa je bila povod nezadovoljnost delavstva nad prevetiki in prisiljenimi prispevki (ki se avtomatično kar odtrgujejo od mezde) za razne domače in mednarodne komunistične organizacije. Stavke so izbruhnile tako spontano, da so morali popuščati tudi državnim organom.

Ljubljanskim »Svobodam«! Opozarjamo na občni zbor ljubljanske »Svobode«, ki se bo vršil v soboto ob pol 20. uriv Prešernovi sobi »Novega sveta« na Gospodarski cesti.

Lepa dediščina. Delavec Josip Holb iz Slavonije se je pred leti preselil v Ameriko in svoji siromašni družini prav nič poročal o svojem življenju in o svoji usodi. Pred dnevi je pa žena na poizvedovanje po možu dobila od ameriških oblasti obvestilo, da je mož umrl in ji zapustil lepo premoženje v gotovini in blagu za okrog 100.000 dolarjev. Delavčeva žena je potemtakem petkratna milijonarka.

V Belgradu je policija zopet našla zakotno beznico, kjer so uganjale belgrajske device in belgrajški, mladiči bogatih meščanov svoje orgije. Pravijo, da je sicer Belgrad zelo moralno mesto, pa odkritja kažejo, da so s priporočili in politično reklamo zakrili razni koticli najogabnejših shajališč.

Zrtev poklica bi bil kmalu postal rudar Ivan Pevec v Hrastniku. Pri razstreljevanju v hrastniškem rudniku mu je eksplozija težko poškodovala glavo in razmrvarila roke. Ubogega rudarja so prepeljali v bolnico.

Ljubosumnost ga je vedla v smrt. 21-letni zlatarski pomočnik Milan Spitzer iz Osijeka je bil nesrečno zaljubljen v Nado K. Ko je dognal, da ona premeni službo in da gre na intervencijo prijatelja v Zagreb, ga je to tako užalilo, da je v obupu izpil znatno količino strupa. Pravočasno so ga še rešili in mu izprali želodec ter mu tako rešili življenje.

Učila sta se dva kmeta pri sosedu čitati in pisati. Pred dnevi sta prav tako okušala muke abecedarskega učenja, na povratku sta se pa spira. Tuka Pranić je potegnil revolver in ustrelil svojega sosedo. Bil je takoj mrtev. Vzrok spora ni znan.

Družinska tragedija. Premk iz sv. Trojice pri Domžalah je poročil vdovalo s posestvom, čeprav je bila nad 25 let starejša od njega. Da ljubezen ni mogla ravno eveteti, je jasno in Premk je premišljal na vse načine, kako bi se iznebil svoje žene. Pred tednom ji je pa v čaju serviral strup, tako da je žena izdihnila. Za pogreb se ga je pošteno navlekla in izginila. Našli so ga zastrupljenega v gozdu. Najbrž ga je pekla vest in je v obupu kočal še sebe.

Smolo je imela Ivana Ložar iz Tomačevega. Z vozičkom je pripeljala v mesto nekaj ajdove moke in drugih drobnarij. V voziček je pa zadel hlapec Lovrene M. s težkim dvoprežnim vozom, polomil voziček in stresel moko po tleh.

Šport.

Češkoslovaški delavski telovadci in militarizem. Sklep, ki ga je sprejela Zveza delavskih telovadnih enot v Češkoslovaški na svojem zadnjem kongresu v Pragi o tem vprašanju, se glasi v bistvu sledeče: »Zveza DTE je nastala iz potrebe, da ojača delavsko gibanje in da služi mednarodni misli delavskega razreda. Zveza je vsled tega načelni nasprotnik vseh vojn in današnje uredbe vojne sile. Ona smatra zato za svojo nalogo nastopati in delovati za odpravo današnjega vojaškega sistema in je za osnovanje ljudske brambe. V dosego tega cilja je potrebne stopnjujoče se znižanje vojaške dobe in število v vojaško službo poklicanih oseb, zmanjšanje izdatkov za vojsko ter dosega onega zakonitega vojaškega stanja, ki je določeno v ustavi republike. Istočasno z odstranjevanjem obstoječe vojske naj se prične priprave za ustanovitev ljudske milice. Telesna vzgoja mladine naj se prenese na šole in telesno-vzgojna društva. Mi ne gledamo na to vprašanje z vidika narodne vpostavitve, marveč z vidika pospešitve telesne in duševne vzgoje posameznika v smislu skupnosti vseh brez ozira na poklic in narodnost. Zadržujemo, da se ta vzgoja ne vrši v duhu militarizma. Ne sme se zgoditi več, da bodo delovali v smislu predvojne dobe zasebni učitelji v duhu militarizma.« Resolucija je bila predložena po Zvezinim starosti posl. s. Hummelhansu tudi v parlamentu. — Jak.

Veslaško tekmovanje Praga-Paris. Veslaški savez ČSR je predlagal, odnosno se pogaja z francoskim savezom, da bi se uvedla vsakoletna tekmovanja, ki naj bi se izmenično vršila v Pragi, odnosno v Parizu. Čehe podpira pri tem njihovemu prizadevanju izdajatelj »L'Avion-a, P. V. Stock.

Veslanje spada tudi med najbolj zdrave športne panoge ter ga goje povsod, kjer to nudi in omogočuje narava sama, bodisi po rekah ali jezerih. Pri nas za to športno panogo, kakor za ostale, ni ne zanimanja, še manj pa potrebne ambicije in pravega pojmovanja. Ne zanikamo, da igra tukaj vlogo tudi finančno vprašanje, vendar bi se zmoglo tudi to premagati. Če imamo dovolj denarja za alkoholne pijače, tedaj bi se dalo tudi toliko nabrati, kolikor bi bilo potrebno za nabavo veslaških čolnov.

Houbenov trener. Kakor smo že poročali, je imel nemški prvak srednjih prog Houben v Ameriki precej smole, ker si ni mogel doslej placirati niti pri

enem tekmovanju na prvo mesto, čeprav ima s seboj lastnega trenerja, znanega avstralskega in nekdanjega sprinterja Donaldson-a. Ta trenira sedaj Houbena, kateri se ni mogel uveljaviti v tekih na lesenem tekališču. Brezdvomno, da je Houben radevolje sprejel ponudbo zgoraj imenovanega trenerja.

Nadalje je imela dežela vpoštevanih dolarjev priložnost, da je videla tekmovati na svojih igriščih znane evropske trofeje-lahkotlete. Celo mala Finska je bila zastopana po več svojih atletih.

Prireditve.

Dramatični odsek »Svobode« v Šiški gostuje v nedeljo dne 21. t. m. v Borovnici. Igral bo socialno dramo Et. Kristana v 3. dej. »Zvestoba«. Prijatelji, sodrugi in sodružice, ki bi radi šli v Borovnico, da prisostvujejo tej predstavi, naj se zberó v nedeljo ob pol 12. pred glavnim kolodvorom. Lep izprehod je v Pekel pri Borovnici. Začetek predstave ob 4. popoldne. Med odmori solopetje sodružice Teran Milke. Po igri delavske himna. Vrnitev v Ljubljano ob pol 11. uri zvečer. Odbor.

Maribor.

II. pedagoški teden v Mariboru. »Pedagoško-didaktični krožek« v Mariboru bo priredil v dneh od 12. do 17. aprila t. l. v veliki kazinski dvorani ciklus predavanj o »Duševnem in telesnem razvoju našega otroka« in sicer v sledečem redu: 1. dan, ponedeljek: Dr. Fran Toplak, Dojenčkova doba. 2. dan, torek: Viktor Rode, Predšolska doba. 3. dan, sredo: Dr. Fran Žgeč, Šolska doba. 4. dan, četrtek: Gustav Šilih, Mladostna doba. 5. dan, petek: Anton Skala, Duševno in telesno zaostali otroci. 6. dan, sobota: Dr. Ramiro Bujas, Izbor poklicev.

Iz Gorenjske.

Jesenice-Sava. Zadnjič sem zapisal, da je naše glavno delo agitirati, da se »Delavska Politika« razširi po Jesenicah in okolici. Utemelji sem to s tem, ker je njen namen zedinjevati in zediniti delavske množice. Vsi poznamo stari pregovor »v slogi je moč« — vsi vemo, da so složni nastopi vedno koristili. Razdore so povzročali tisti, ki so se delavske sloge bali. L. 1919 smo bili edini, celo nekdanji močeni klerikalci so skoro obupali, da bi mogli še gospodariti nad dušami in telesi delavcev. No, ustanovili so poseben dnevnik

»Večerni List«, s katerim so dosegli svoj namen. Začeli so blatiti in sramotiti tiste sodruge, ki so nas vodili, uporabljali so ves vpliv cerkve itd. — in glejte, posledica vsega tega je današnje stanje. Vprašamo: kakšna razlika je med Mulejem, Thalerjem in Cugvicem. Nobena. Vsi trije so možje pošteni. Ali je res potreba, da pripada prvi eni socialistični stranki, drugi drugi, tretji pa tretji ali celo nobeni? Kaj pa je vzrok, da niso ti trije (da vzamem samo te tri), eno tako v političnem, strokovnem, kot so v gospodarskem in kulturnem oziru? V teku zadnjih let so se pač opredelili vsled agitacije, in ker so to storili, jim je nekako težko vsakemu storiti tiste korake, ki so potrebni, da bomo vsi skupaj. »Delavska Politika« naj združi za enkrat vse socialiste (ne glede na dosedanje razcepljenosti) v eno vrsto. Saj lahko diskutiramo v nji: kaj je bolj prav. »Delavska Politika« pride na Jesenice vsak dan. Kolporter jo vsakemu prinese na dom. Če jo bomo marljivo brali, pa nam tistih par korakov, ki jih imamo še drug k drugemu, ne bo težko napraviti.

Kočevje.

Kočevje. V Kočevju ne spimo in se gibljemo, čeprav je borba za kruh okrutna in težka, čeprav vsak naš pokret na vse načine zatirajo in ubijajo. Zlasti živahno vrvenje je bilo za časa volitev v Delavsko zbornico. Naši delodajalci, demokrati in radikali v »bratskem zgrlčaju« so pritiskali na nas z vso silo, da bi nam odvzeli še tisto drobtinico delavske svobode, pravico svobodno si voliti svoje zastopnike. Mnogi, ki so se bali za kruh in ki so se bali za stradajočo družino so kleknili in poslušali kapitalistične nasvete mogočnjakov, dosti nas je pa bilo, ki se nismo ustrašili terorja in smo volili po svoji vesti in delavski razsodnosti, zavedačjo se svoje dolžnosti in namena in verujoč v naš pokret, ki mora enkrat obseči ves svet in preiti v dušo vsega proletarijata. Brezposelnost se širi in veča tudi v Kočevju in težko je življenje posameznih družin. V rudniku ni vse tako, kot bi moralo biti. Pa o tem drugič. Kočevska občina, ki

je v rokah radikalno demokratsko klerikalnih mogotev za socialne svoje dolžnosti ne pokaže nobene brige. Je pač tako, kot smo vedno trdili, da taka gospoda ne pozna delavskih potreb in delavskih težav; zato od teh tudi ne pričakujemo pomoči. Pomagaj si sam, je naše geslo, zato vemo kam in kako, zato se organizirajmo in agitirajmo za »Delavsko Politiko«. Le v naši organizaciji, ki se naj razprede v silovito fronto, gledamo svojo rešitev.

Šoštanj.

V Rusiji so pač dosledni, oni ne trpe med seboj garjevih ovc. Še manj pa alkoholikov, ki ne poznajo mere dostojnosti. Oni take ljudi izločijo kratkomalo iz svoje srede. Tako se bo menda zgodilo tudi nekemu tukajšnjemu priganjaču. Mož je bil iz obzirnosti sprejet na delo. Pa glej ga šmenta, se je že preobjedel! Nastopa proti svojim podrejenim delavcem kot turški paša. Zmerja nas z najgršimi besedami, kot črna mačka se dere nad delavci na vse grlo. Le počasi, gospod, in mirno se nosite ako ne želite odpora po ruskem vzoru. Imamo dovolj smisla za red tudi brez vas in vse je šlo doslej lepo pri delu. Mi delavci smo tudi ljudje in dobro vemo, kaj imamo storiti brez groženj in kričanja. Ako to ne bo zaleglo, se drugič bliže pogledamo.

Prevalje.

Prevalje. Naša cerkev jako napreduje. V doglednem času dobimo baje nove zvonove iz najfinejšega kova. Že vrabci na strehi čivkajo, da so ti zvonovi nastali iz različne zmesi, kakor so pač ljudje za nje darovali: različni kravji, volovski in kozji rogovi, pa tudi svinjskih repičev ni manjkalo, vmes so pa bile tudi ovčje noge za olepšavo, pa tu in tam za boljšo trpežnost še kak prazen bajtarjev želoec. Za zvonov lepši zvok se bo še primesilo jok nedolžnih, lačnih in prezebajočih otrok. K celi mešanici se bo dodalo po možnosti še kak »ekstravuršt«, katerega se bo mogoče dobilo potom rubežni onih, ki še niso bili v stanu poravnati davka za — zvonove. Potem pa naj še kdo reče, da naša cerkev ni na poti Kristu-sovi.

Za Zagorje

in okolico išče uprava našega lista spretno raznašalce oz. kolporterje. Oglasiti se je pisмено na upravo »Delavske Politike« v Ljubljani. 23

Naročajte in širite „DEL. POLITIKO“!

Knjiga

Knafličev »SOCIALIZEM« se kupi. Ponudbe na upravo lista. 85

Čevlje

na obroke proti jamstvu dobite pri tvrdki M. Trebar, Ljubljana, sv. Petra cesta 6. 96

Te dni izide Socialno politične knjižnice II. zvezek

KARL MARKS

MONOGRAFIJA.

Spisal: M. BEER. 105

Strani 116. — Cena Din 20.—.

Naroča se pri Zadrugi založbi v Ljubljani, Aleksandrova c. 5.

BERITE!

Lovro Kuhar: Povesti.

Abditus: Predhodniki današnjega socializma in komunizma.

Zadružni koledar za leto 1926.

„Pod lipo“, družinski mesečnik.

Naroča se: Zadruga založba v Ljubljani, Aleksandrova 5

Kdor želi kupiti prvovrsten in poceni

PREMOG

in sploh kurlvo naj ga naroči pri

„PRODUKCIJI“

osrednji zadrugi za nakup in prodajo
R. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Tržaška cesta kolonija „Stan in Dom“.

110

Predno se zavaruješ
za življenje ali predno zavaruješ svojo hišo, pohištvo, svoje polje, svojo delavnico
vprašaj za svet
„Splošno zavarovalno zadrugo“ v Ljubljani
ALEKSANDROVA CESTA STEV. 5 levo R. Z. Z. O. Z. ALEKSANDROVA CESTA STEV. 5 levo